

વૉલ્યુમ-9 અંક-6

JUNE - 2014

CONTENT

તંત્રીલેખ.....01	આશ્રમ જીવન.....05	આશ્રમજ્ઞાન.....09
ભજ ગોવિંદમ્ - અજીત સર.....02	યોગી અરવિંદ ડૉ. અલરીય બર્ક સાથે મુલાકાત.....06	
શિવ સ્વસ્થ રાખે છે.....04	શ્રીમંત પિતા અને પુત્રની વાર્તા.....07	

તંત્રીલેખ

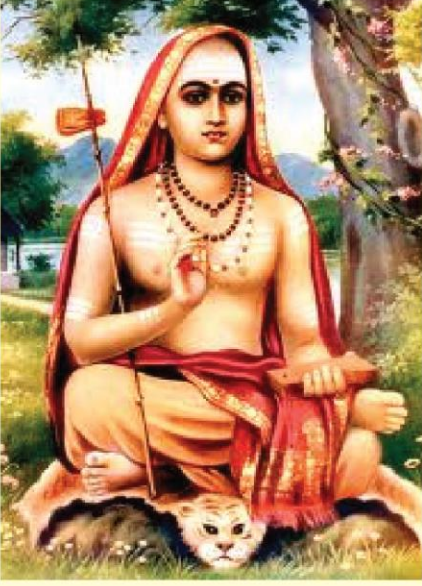
થોડા મહિના પહેલાં મારા નજીકના પરિચિત 89 વર્ષની પાકટ વયે મૃત્યુ પામ્યા. આ સજ્જન પોતાની ભલમનસાઈ અને ઉમદા વર્તન માટે ખૂબ જાણીતા હતા. તેમના સમગ્ર જીવન દરમ્યાન, તેમની આસપાસના લોકો તેમને અતિ ઉમદા અને ભલા વ્યક્તિ તરીકે માન આપતા હતા. મને પણ તેમનો આ બાબતનો અનુભવ છે. હું મારા સેમિનારની વ્યસ્તતાને કારણે બહારગામ હોવાથી તેમની અંતિમ-વિધિમાં હાજર રહી શક્યો ન હતો. જ્યારે હું પાછો આવ્યો ત્યારે કોઈએ મને ખૂબ ઉદાસીનતાથી કહ્યું કે, તેમની અર્થીને ઉપાડવા માટે અને સ્મશાને લઈ જવા માટે તેમના સંબંધીઓમાંથી ચાર જણા પણ હાજર ન હતા. આવી ઉમદા વ્યક્તિ ખરેખર સારી વિદાયને લાયક હતી. એ સજ્જને અનેક લોકોને મદદ કરી હતી અને લોકોનાં દુઃખના સમયમાં અનેક લોકોનાં આંસુ લૂછી તેમને મદદરૂપ થયા હતા, અને તેમની જ અંતિમ યાત્રામાં ચાર માણસો પણ હાજર ન હતા તે કેવી દુઃખની વાત છે ! મને એ વાતની જરા પણ શંકા નથી કે જે માણસોને આ ઘટનાની ખબર પડશે તેઓ દુઃખી તેમ જ ઉદાસીન થયા વિના નહીં રહે, અને તેમને થશે કે કોઈનું ભલું કરી મદદરૂપ થવાનો આ બદલો!

મને લાગે છે કે કોઈ પણ અંતિમ નિર્ણય લેતા પહેલાં આપણે આ વિશે ઊંડાણપૂર્વક વિચારવું જોઈએ. આપણે આસપાસ નજર કરીશું તો એવા કેટલાય લોકો જોવા મળશે કે જેમણે તેમના જીવનકાળ દરમ્યાન દરેક પ્રત્યે પ્રેમ અને કરુણા દેખાડી હતી, પરંતુ તેમનો અંત પણ આવો જ હતો. આવી ઘટનામાં સૌથી રસપ્રદ વાત એ છે કે તેઓ 80 વર્ષ પછીની પાકટ ઉંમરે મૃત્યુ પામ્યા હતા. આ મુદ્દાને સમજવા જેવો છે અને તેની તપાસ કરવી જોઈએ. મારી એવી તીવ્ર લાગણી છે કે જો તેઓ 15 વર્ષ પહેલાં મૃત્યુ પામ્યા હોત તો કદાચ પરિસ્થિતિ જુદી જ હોત. તો તેઓની અંતિમ-યાત્રામાં સામેલ થવા ઘણા લોકો આવ્યા હોત, આમ કેમ?

આ વિષયમાં હજુ ઊંડા ઉતરીએ તો જાણવા મળશે કે મનુષ્યનાં સારાં કે ખરાબ કર્મોની અસર પર્યાવરણમાં મર્યાદિત સમય સુધી રહે છે. તે મોટેભાગે ત્રણ પેઢીથી વધારે ટકતી નથી. આ બાબતમાં જો આપણે સમયના એકમ તરીકે પેઢીને લઈએ તો તેનો વાસ્તવમાં અર્થ એ થાય છે કે વ્યક્તિનાં ઉમદા કે કરુણાસભર કાર્યોની અસર ત્રીજી પેઢીથી વધારે ટકતી નથી. તેમની ભલાઈની અસર ત્રણ પેઢીથી આગળ જતી નથી અને તેના પછી તે કોઈને સ્પર્શતી પણ નથી. તે ધીમે ધીમે ભૂંસાઈ જાય છે. તેમનાં કાર્યો તેમના પછીની પેઢીને વધુ યાદ રહે છે. આ કેસમાં મેં જોયું છે કે આ સજ્જનનાં બાળકો 40 વર્ષથી પરદેશ જતાં રહ્યાં છે એટલે તેમને કોઈ પણ સંબંધની આસક્તિ કે વળગણ નથી. એટલે સ્પષ્ટ જ છે કે તે ભલમનસાઈનો અનુભવ કરવા માટે આસપાસ, લોકોનો સેતુ જ રહ્યો નથી. ઉપરાંત, ત્રીજી પેઢીથી આગળના લોકોને તો આ ઉમદા વ્યક્તિ સાથે સંબંધ જ નથી અને તેમની સાથેના લોકો પણ મોટેભાગે મૃત્યુ પામ્યા છે. જે જીવે છે તેઓ આવી વિધિમાં વૃદ્ધાવસ્થાને કારણે સામેલ થઈ શકતા નથી, તેથી આવું બને છે.

- અજીત સર

યાવદ્વિતોપાર્જન શક્તસ્તાવન્નિજ પરિવારો રક્તઃ ।
પશ્ચાજ્જયતિ જર્જરદેહે વાર્તા કોપિ ન પૃચ્છતિ ગેહે ॥5॥

જ્યાં સુધી માનવી ધન કમાવા માટે સશક્ત હોય છે ત્યાં સુધી જ તેના પરિવારનાં લોકો અને અન્ય તેની સાથે જોડાયેલા રહે છે, પરંતુ જ્યારે તે ધરમાં રહે છે અને વૃદ્ધાવસ્થાને લીધે અશક્ત બને છે ત્યારે કોઈ તેની ખબર પૂછતું નથી.

અહીં આદિ શંકરાચાર્ય આપણને નજીવી કડવી વાસ્તવિકતા સમજાવે છે. વાસ્તવમાં દરેક વ્યક્તિએ માનવું જોઈએ કે જેનો જન્મ થયો છે તે જર્જરીત થવાનો જ છે. અંતમાં મૃત્યુ પામવાનો જ છે. આ હકીકતને કશાય વિરોધ વિના વૈશ્વિક રીતે સ્વીકારવામાં આવી છે અને તેના સ્વીકારમાં કશોય અવરોધ પણ નથી. જીવન-મરણ વચ્ચેની સ્થિતિને જીવન કહેવામાં આવે છે, જે ગંભીર સમસ્યાઓનો સામનો કરે છે. આવી પરિસ્થિતિને સંબંધો કહેવામાં આવે છે. આમ જુઓ તો સંબંધો એ કુદરતી ઘટના નથી. મુક્તિ એ આત્માનો સ્વભાવ છે, નહીં કે બંધન. આમ, સંબંધો એ બંધન સિવાય કશું જ નથી, એ તમારા દ્વારા કોઈ ચોક્કસ હેતુ માટે પસંદ કરવામાં આવેલું બંધન છે. આમ, વ્યક્તિ દ્વારા પસંદ કરાયેલા સંબંધો એ વાસ્તવમાં તો તેની જરૂરિયાત છે.

મારી અમેરિકાની યાત્રાઓમાંથી એક યાત્રામાં હું, મધ્ય ભારતમાં જન્મેલી અને શિકાગોમાં સ્થાયી થયેલી એક યુવતીને મળ્યો. જ્યારે તેને ખબર પડી કે હું રેકિ શીખવાડું છું. ત્યારે તે ભારતમાં રહેતા તેના મા-બાપનું સ્વાસ્થ્ય રેકિ દ્વારા સારું થઈ શકે કે કેમ તે બાબત પૂછવા લાગી. તે કહેવા લાગી કે તેનાં માતા-પિતા ઘણા વૃદ્ધ અને બીમાર છે. તેના પિતા થોડા વખતથી લકવાગ્રસ્ત હતા અને માતાને નિતંબના હાડકાનું ફેકચર થયું હતું. તેમની સારવાર કરે તેવું કોઈ જ ન હતું. આવું કહેતાં તે યુવતી રડવા લાગી અને હું પણ થોડો દુઃખી થયો. મને તેના હૃદયમાં થતા દુઃખનો અનુભવ થયો. તે યુવતી વધુ વાત કરતા કહેવા લાગી કે, તેની માતા એક વર્ષ પહેલાં શિકાગો આવીને રહ્યાં હતાં અને તેમના લકવાગ્રસ્ત પતિને છોડીને તેની સુવાવડ કરવા આવ્યાં હતાં. તે યુવતીની માતાએ દીકરી માટે દર્શાવેલા પ્રેમથી હું આશ્ચર્ય પામ્યો હતો. તે વખતે દીકરીને માતાની ખૂબ જરૂર હતી. હવે મને તે વૃદ્ધ માતા માટે લાગી આવ્યું. બન્ને 70 વર્ષથી વધારે ઉંમરનાં થયાં હતાં.

પોતે પથારીવશ થયાં હોવા છતાં પથારીમાં પડેલા પોતાના પતિ માટે તેમને બધી વ્યવસ્થા કરવી પડતી હતી. મેં તે યુવતીને પૂછ્યું કે આવી પરિસ્થિતિમાં તેની માતાને મદદ કરવા તે ભારત પરત કેમ જતી નથી, જ્યારે તેને તારી ખૂબ જરૂર છે? તે યુવતી વિચલિત થઈને કહેવા લાગી કે તે તેમ ન કરી શકે. અમેરિકામાં બધું છોડીને તે કેવી રીતે ભારત જાય? હું નવાઈ પામ્યો કે આ કઈ જાતનો સંબંધ છે? ખૂબ મોટી ઉંમરની તેની માતા, તેની ગર્ભવતી દીકરીને મદદરૂપ થવા લકવા-વાળા તેના પતિને છોડીને દોડી આવી હતી. તેમની પાસે અમેરિકા ન આવવા માટે હજારો કારણો હતાં અને આવવા માટે માત્ર એક જ કારણ હતું, અને તે, પોતાની દીકરી માટે અનહદ પ્રેમ અને કરૂણા. આ તરફ આ યુવતી જુઓ જે, જ્યારે તેની બીમાર, અશક્ત માતાને તેની જરૂર છે ત્યારે તે તેના માટે આંસુ સારે છે, પરંતુ તેની આરામદાયી જિંદગીને છોડીને બીમાર માતાને મદદરૂપ થવા તૈયાર નથી. આ કેવી જાતનો સંબંધ છે? આ સંબંધના નામે નર્ચો સ્વાર્થ છે.

હું એક વિખ્યાત લેખકનું મનોવિજ્ઞાનનું પુસ્તક વાંચતો હતો. તેઓ એવું સ્થાપિત કરવા માગતા હતા કે મા-બાપ બનવું તે પણ માનવીનો સહજ સ્વભાવ નથી. તે તેમણે ઈચ્છેલી ઘટના છે. હું આ વાતને માનું છું. મને એવું લાગે છે કે દરેક સંબંધમાં માનવીમાં છૂપાયેલી અસુરક્ષાની સંભાળ લેવા વિશેની વ્યવસ્થા છે. તે અસુરક્ષા તેમ જ ડરની સંભાળ લેવા માટેનું ચાલક બળ અને જરૂરિયાત છે. જે ક્ષણે વ્યક્તિ સુરક્ષાનો અનુભવ કરે છે ત્યારે જે સંબંધોએ તેને આશ્રય આપેલો તે હવે તેના માટે બોજ બની જાય છે. દરેક સંબંધ જીવનમાં ક્યારેક ગમે તેટલા નજીકના હોય, પરંતુ તે અમુક સમય પછી બોજ બની જાય છે. માનવીના જીવન-ચક્રની જેમ, તેમના સંબંધોનું ચક્ર પણ ઘંટાકારનો ગ્રાફ (Bell shaped curve) રજૂ કરે છે. તે તેના શિખર પર પહોંચીને સમય જતાં ધીરે-ધીરે નીચે આવે છે. મેં ઘણાં ઘરોમાં જોયું છે કે ઘરમાં મુખ્ય વ્યક્તિનું મૃત્યુ થતાં, ઘરની ઊર્જાનું સ્તર અચાનક વધી જાય છે અને ઘરના લોકો પણ ખૂબ ઊર્જાવાળા, ખુશ અને હળવા દેખાય છે. બહારથી ભલે તેઓ દુઃખ અને ઉદાસીન દેખાડતા હોય! આમ, અંદરની ખુશી અને બહાર દેખાડવાની ઉદાસીનતા વચ્ચે ક્યારેક સંતુલન જાળવવાનું અમુક લોકો માટે અઘરું બની જાય છે.

અહીં શંકરાચાર્ય કહે છે કે જે ક્ષણે તમારું ધન તેમ જ શક્તિ ક્ષીણ થવા લાગે છે તે ક્ષણથી જ તમારા પોતાના લોકો તમારાથી દૂર જવા લાગે છે. તેમને તમારામાં જરા પણ રસ હોતો નથી. માનવીના જીવનના આવા તબક્કામાં તેને સમજાય છે કે લોકો તેને પ્રેમ કરતા ન હતા, પરંતુ તે લોકોને જે આપતા હતા, તેની સાથે જોડાયેલા હતા. જે ક્ષણે આપવાનું બંધ થાય છે તે ક્ષણથી જ વાસ્તવમાં સંબંધો પૂરા થઈ જાય છે. મોટા ભાગના સંબંધો ઉપરછલ્લા જ હોય છે. સંબંધોના પરિધ સમય સાથે બદલાતા જાય છે. કોઈ વ્યક્તિ અમુક કપડાં કે દાગીના પહેરીને સુંદર દેખાતી હોય ત્યારે તમને તે ગમી જાય છે, પરંતુ તે એ કપડાં અને દાગીના ક્યાં સુધી પહેરી રાખશે? જ્યારે તે એ બધું બદલશે ત્યારે તમારું આકર્ષણ ઓછું થઈ જશે. આમ, ઉપર-ઉપરના સંબંધો તમે પહેરેલાં કપડાં જેવાં જ છે, ક્યારેક તે લાંબો સમય સુધી ટકે છે. જીવનની આ કઠિન વાસ્તવિકતાને સ્વીકારીને સંબંધોમાં વધુ ખૂપી જવાની જરૂર નથી. તમે જેટલા સંબંધો બાંધશો તેટલા તમારે તોડવા પડશે. તમે જ તમારો માર્ગ વધુ કઠિન બનાવશો.

શિવ
સ્વસ્થ
કરે છે...

આપણે રેકિ રોજ શું કામ કરવી જોઈએ?

હું હંમેશાં વિચારતો હતો કે આપણે રેકિ શું કામ રોજ કરવી જોઈએ? એ કરવા પાછળ એક નહીં, ઘણાં કારણો છે. જોકે, મેં અસીમને સીમામાં બાંધવાનું વિચાર્યું, જેથી માત્ર એક મુદ્દો “વેદના” વિશે આપણે જાણી અને શીખી શકીએ.

વેદના (સંસ્કૃત અને પાલી શબ્દ) એ બુદ્ધ દ્વારા રચાયેલી વ્યાખ્યા છે જેનું ભાષાંતર “ભાવના” અને “સંવેદના” કરવામાં આવે છે. સામાન્યપણે, વેદના એટલે સુખદ, પીડાજનક કે પછી નિષ્પક્ષ ભાવ, જે આપણી અંદર ઉદભવે. આપણી ઇન્દ્રિયો બહારનાં તત્વો સાથે સંપર્કમાં આવે છે ત્યારે તરંગો ઉત્પન્ન થાય છે. આપણા કોઈ પણ કાર્યની અસર આપણી આભામંડળ પર થાય છે, પછી ભલે તે સાડું હોય, ખરાબ હોય કે નિષ્પક્ષ હોય. તમે જ્યારે મનપસંદ આહાર ખાઓ ત્યારે તે તમારી આભા મંડળને વધારે છે, કારણ કે તમે ખુશ છો. કોઈ વાર જ્યારે સંબંધોમાં ગેરસમજ થઈ જાય છે ત્યારે આપણી આભામંડળ સંકુચિત થઈ જાય છે કે દુઃખનાં સ્પંદનો તૈયાર થાય છે. જ્યારે આપણે દાંત ઘસવા જેવી ક્રિયા કરીએ છીએ ત્યારે તેમાં કઈ ભાવના ઉત્પન્ન થતી નથી એટલે તે નિષ્પક્ષ છે.

જીવનની પ્રત્યેક ક્ષણે જાણતાં કે અજાણતાં આપણે કંઈક કરવાની પસંદગી કરતા હોઈએ છીએ. તે પછી પિઝા હટમાં પેટની ભૂખ મટાડવા અને સ્વાદાત્મક સંતોષવા જતા હોઈએ, ખરીદી કરવા જતા હોઈએ કે રવિવારની સાંજે મસાજ કરાવવા, ખૂબ મહેનત કરીને સારા ગ્રેઈડ કે પગાર મેળવવા કે પછી ફેસબુક અને વોટ્સએપનો ઉપયોગ કરીને આપણી ભાવનાઓને સંતોષવા, જે કંઈ પણ હોય પણ મૂળતઃ આપણે ભાવનાઓ કે વેદના (સારી, ખરાબ અને નિષ્પક્ષ વેદના)ને પોષવા કરીએ છીએ. ટૂંકમાં, આપણે બધા દરેક સમયે સાડું લાગે તે જોઈએ છીએ. આ ભાવનાઓ બહારનાં તત્વો અને આપણી ઇન્દ્રિયોના સંપર્કથી ઉદભવે છે. તે સારા, ખરાબ કે પછી નિષ્પક્ષ સ્પંદનોને જન્મ આપી શકે છે. ઘણાં બધાં પરિણામો દ્વારા આપણી અંતની ભાવનાનું નિર્માણ થાય છે, પણ એક વાત અહીં ચોક્કસ પણે જાણવા મળે છે કે આપણે બહુ લાંબો રસ્તો પકડીએ છીએ. આપણા આનંદ માટે જો બધાં જ કર્મની પાછળનો હેતુ માત્ર આપણને સાડું લગાવવાનો હોય તો પછી આ બહારનાં તત્વો જે આપણી ઇન્દ્રિયોને સંતોષે છે અને મનમાં વારંવાર તે પ્રક્રિયા કરવાની ઈચ્છા તૈયાર કરે છે તેનું શું કામ છે. શું ‘રેકિ’ એ સૌથી સરળ ઉપાય નથી જે આપણને સાડું લગાવે છે અને આનંદ આપે છે. તે માત્ર સાડું લગાડતી નથી, પણ આપણા અસ્તિત્વને પણ સ્વચ્છ કરે છે. આપણે રોજ રેકિ કરવાથી જે હતા તેનાં કરતાં વધારે સ્વસ્થ અને તેજસ્વી બનીએ છીએ. હકીકતમાં તો અજીત સર હંમેશાં કહેતા હોય છે કે તમે શું કામ આટલું દોડો છો! તમને રેકિ કરવાથી અને સ્વામી સમર્થના સાનિધ્યમાં રહેવાથી આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે. જે તમને જોઈએ છે તે છે મૂળભૂત તમારી સાડું લાગવાની ભાવના, જે તમને સીધી અહીં મળે છે. બુદ્ધિના સ્તર પર આ જવાબ આપણી પાસે છે. હવે જોઈએ કેટલું આપણે આપણા જીવનમાં સંપૂર્ણપણે ઉતારી શકીએ છીએ.

આશ્રમ

જીવન

(યોગી ઓરોબિંદોના
પુસ્તકમાંથી સાભાર)

યોગી અરવિંદ દ્વારા અહીં આશ્રમ જીવન વિશે થોડું માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું છે. તેમાં સમજાવ્યું છે કે આશ્રમમાં નિવાસ કરતા સાધકો પાસે આશ્રમની શું અપેક્ષા છે. સાધકોને આ વિષય પર સાચી સમજણ મળશે.

આ આશ્રમ બનાવવા પાછળનો હેતુ બીજી બધી સંસ્થાઓ જેવો નથી. આશ્રમ બનાવવા પાછળનો હેતુ સંન્યાસ લેવાનો નથી, પણ એવા કેન્દ્ર અને પ્રક્રિયાનું નિર્માણ કરવાનો છે જે જીવનને નવી દિશા તરફ લઈ જાય અને જીવનને અર્થપૂર્ણ બનાવે. અંતે પ્રત્યેકને સર્વોચ્ચ આધ્યાત્મિક ચૈતન્ય તરફ લઈ જાય અને આધ્યાત્મિક અને ઉચ્ચ ચેતનાપૂર્ણ જીવન પ્રદાન કરે.

આ આશ્રમ બીજા આશ્રમો જેવો નથી. અહીંના રહેવાસીઓ સંન્યાસી નથી. અહીં યોગનો માત્ર ધ્યેય મોક્ષ નથી. અહીં મહાનકાર્યની તૈયારી થઈ રહી છે. કાર્યનો આધાર યોગિક ચૈતન્ય અને યોગ શક્તિનો છે, જેનો બીજો કોઈ આધાર હોઈ જ ન શકે.

આશ્રમમાં સાધકો પાસેથી નીચે આપેલા નિયમોનું પાલન કરવાની અપેક્ષા છે:

- સાધક અને સાધીકાઓ વચ્ચે જાતીય સંબંધનો નિષેધ છે અને કોઈ પણ પ્રકારનો સંબંધ માન્ય નથી.
- પ્રત્યેક જાતીય સંબંધોના પ્રકાર સાધનાને ઓછી કરે છે, એટલે જે લોકો આશ્રમમાં રહેવા ઇચ્છતા હોય તેઓએ તેનો ત્યાગ કરવો જોઈએ.
- પતિ-પત્નીએ પણ બધા જ જાતીય સંબંધ છોડવા. એકબીજાને માત્ર સાધન માનવા નહીં. પતિ- પત્ની અહીં, પુરુષ કે સ્ત્રી થઈને નથી આવતા. અહીં બધા જ સાધક છે. અહીં તમે કોઈ પણ જાતીય સંબંધ બાંધવા કે પછી કાયમ રાખવા નથી આવતા. અહીં બધા જ સાધક છે. અહીં તમે કોઈ પણ જાતીય સંબંધ બાંધવા કે પછી કાયમ રાખવા નથી આવતા. અહીં તમે માત્ર યોગની સાધના કરવા આવો છો.
- કોઈ સાધક જો બીજા સાથે માનસિક કે પછી આધ્યાત્મિક સંબંધ તરીકે જો સંબંધ બાંધતા હોય તો તેઓ પોતાની

જાતને છેતરે છે અને સત્યની અવહેલના કરીને યોગના નિયમનો ભંગ કરે છે.

- કોઈ સાધકે બીજા સાધકને ભગવાનના અવતાર તરીકે માનવા નહીં. આવી પ્રક્રિયા સાધના માટે ઘાતક છે. અને આશ્રમના અનુશાસનને બગાડે છે અને આશ્રમના વાતાવરણને પ્રદૂષિત કરે છે.
- તમે હજી આશ્રમનું જીવન જીવવા માટે તૈયાર નથી થયા. તમે આશ્રમમાં રહેવાનું વિચારો તે પહેલાં આધારના દોષોથી (શારીરિક મન અને સ્વાભાવના) મુક્ત થવા જોઈએ. આશ્રમમાં રહીને યોગની સાધના કરવી એટલે તમારી જાતને જ તણાવના કેન્દ્રમાં નાખવી. તેમાં તમારા સમગ્ર અસ્તિત્વનું પરિવર્તન થાય
- છે. તેમાં સર્વ પ્રથમ તમારું શારીરિક મન અને નિમ્ન મૂળ સ્વભાવનું શુદ્ધિકરણ થાય છે. તેમાં અશુદ્ધિ કે પછી તમારા જ્ઞાનતંતુમાં જો દોષ હશે તો તમે સહન નહીં કરી શકો. આ

અમારો સતત અનુભવ રહ્યો છે. એટલે જે લોકોમાં આ દોષ છે તેઓએ આશ્રમની બહાર રહીને ધીરે-ધીરે તૈયાર થઈને પોતાનું તણાવ વગર શુદ્ધિકરણ કરવું જોઈએ.

હું અને માતા સમાન છીએ. તેમનું પદ પણ સર્વોચ્ચ છે અને તેઓને તેમના પ્રમાણે જે કામ શ્રેષ્ઠ હોય તે કરવાની છૂટ છે. જે તેને સોંપવામાં આવ્યું છે તે કામ પ્રત્યે માલિકી ભાવ ન હોવો જોઈએ. આ આશ્રમ માતાનું નિર્માણ છે અને તેમના સિવાય ઉદભવ્યું નહોત. તેઓ જે કામ કરે છે તે તેમનું નિર્માણ છે અને તેમને આપવામાં આવ્યું નથી અને તેમની પાસેથી લઈ શકવાનું પણ શક્ય નથી. જો તમારે સારા સંબંધ જાળવવા હોય કે પછી માતા પ્રત્યે સદભાવ રાખવો હોય તો આ સનાતન સત્યને સમજવાની કોશિશ કરો.

અહીં માત્ર બે સંભાવનાના પાયા પર જીવન જીવી શકાય. 1. દરેક સાધક, નિઃસ્વાર્થતા અને સમર્પણના સિદ્ધાંત પર બનાવેલા આ આશ્રમના સદસ્ય છે. 2. બધા ભગવાનના છે અને બધી જ વસ્તુઓ પણ ભગવાનની છે. કોઈને આપવામાં આપણે આપણી વસ્તુ નથી આપતા, પણ જે ઈશ્વરનું છે તે જ તેને આપીએ છીએ. અહીં પૈસાની આપ-લે, રકઝક, માગણી અને ઇચ્છાઓનો કોઈ પ્રશ્ન નથી હોતો. માતા અહીંની અધિપતિ છે અને તેમના ભંડોળ મુજબ તેઓ બધી વ્યવસ્થા કરે છે. તે સાધનોની ક્ષમતા મુજબ આશ્રમ ચલાવે છે. તેઓ બીજાના માનસિક સ્તરો, ઇચ્છાઓ પ્રમાણે વર્તે એવું તેઓને કોઈ બંધન નથી. તેઓ સાધક સાથેના વર્તનમાં પણ સામ્યભાવ રાખવા બંધાયેલાં નથી.

ડૉ. ઉલરીક બર્ક સાથેની એક મુલાકાત

- કલ્પિતા વાઝવિલ

ડૉ. ઉલરીક બર્ક જર્મનીના એક ખ્યાતનામ વિજ્ઞાની

છે અને વિશ્વના પર્યાવરણને જાળવવા અજિહોત્ર વૈદિક પદ્ધતિના પ્રખર પ્રચારક છે. તેઓ એપ્રિલ 2014માં આપણા દેવરૂપ આશ્રમમાં આવીને પાંચ દિવસ રહ્યા હતા. ડૉ. બર્કએ ઉદાત ભાવથી તેમનું મૂલ્યવાન જ્ઞાન અને આ વિષય પરની નિપુણતા, તેમના અનુભવો કહીને સાધકો માટે રજૂ કરી. અહીં તેમની સાથે થયેલી વાતચીત રજૂ કરવામાં આવી છે:

પ્રશ્ન-1 અજિહોત્ર યજ્ઞ કર્યા પછી તેની ભસ્મમાં જે રસાયણિક ફેરફારો થાય છે તેના વિશે તમે અમને કોઈ જ્ઞાન આપી શકો? આ પ્રશ્ન એ માહિતી પર આધારિત છે કે અજિહોત્ર ભસ્મમાં 92 (94) તત્વો છે. જ્યારે તે કરવા માટેની સામગ્રીઓમાં માત્ર 32 (34) તત્વો હોય છે. આ વિશે કોઈ પ્રયોગ કર્યો હોય તેની માહિતી છે તમારી પાસે?

હા, આ પ્રયોગ 25-30 વર્ષ પહેલાં કરવામાં આવ્યો છે. હું એ ખાતરીપૂર્વક કહી શકું છું કે પૂર્વ યુરોપમાંથી એક વિજ્ઞાની, અક્કલકોટ શિવપુરીમાં જઈને ગજાનન મહારાજના પુત્રને મળ્યો હતો. હું ત્યારે ત્યાં હતો અને સદભાગ્યે મને જર્મનથી ઈંગ્લિશમાં ભાષાંતર કરવાનો મોકો મળ્યો હતો. તે વિજ્ઞાનીએ પ્રયોગની રૂપરેખા બનાવી, પ્રયોગ કર્યો અને પછી તે ભસ્મને યુરોપ લઈને ગયો હતો. ત્યાં તે ભસ્મનું પરિક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું અને તેમાં 92 તત્વો મળ્યાં હતાં.

પ્રશ્ન-2 શું અજિહોત્ર ભસ્મની ગુણવત્તામાં કોઈ ફેરફાર જોવા મળ્યો છે, જ્યારે તે સચોટ સમયે કરવામાં આવે છે અને જ્યારે તે સમય પર કરવામાં આવતો નથી? જો ફેરફારો જણાતા હોય, તો તે રસાયણિક તત્વોમાં ફેરફાર જણાય છે કે સૂક્ષ્મ ઊર્જાના સ્તર પર?

આ પરિક્ષણ તમારા માટે કરવામાં આવ્યું છે. સૌથી પહેલાં આપણે અજિહોત્રની પ્રક્રિયાને જાણવી પડે. વિજ્ઞાનીઓ આવા પ્રકારના પ્રશ્નો પૂછે છે. સમયનો તફાવત, અજિહોત્રના પાત્રનો ઘાટ(શેઈપ), મંત્ર સાથે અજિહોત્ર, મંત્ર વગર, વગેરે. બે વર્ષ પહેલાં એક પ્રયોગ પાલનપુરમાં કરવામાં આવ્યો હતો જેમાં દરેક જાતની શક્યતાઓને ધ્યાનમાં રાખવામાં આવી હતી જેવી કે, સમયનો તફાવત, પિરામીડના શેઈપમાં ફેરફાર, મંત્ર સાથે અને મંત્ર વગર અજિહોત્ર, ગાયના છાણા અને ગૌવંશના છાણા વગર, ગાયના ઘી સાથે અને ઘી વગર વગેરે. તેના રાસાયણિક પરિક્ષણમાં માત્ર થોડો જ તફાવત ભસ્મમાં જોવા મળ્યો. સ્ટેટીસ્ટિકલ એનાલિસિસથી જાણવા મળ્યું કે અજિહોત્ર સમય પર કરે કે નહીં તેનો કોઈ ફરક પડતો નથી, પણ આ રાસાયણિક પરિક્ષણ પૂર્ણ રીતે માન્ય રાખી ન શકાય. પુનાની ફરગ્યુસન કોલેજમાં તેઓએ ભસ્મનું પરિક્ષણ ન કર્યું, પણ તેનો છોડ ઉગાડવામાં પ્રયોગ કર્યો. તે લોકોએ અલગ કુંડામાં ઘણાં બધાં બીજ વાવ્યાં અને તેઓએ અંકુરની ફાટ, તેની ઉંચાઈ, વજન વગેરે માપ્યું. જે બીજમાં અજિહોત્ર ભસ્મ (સાચી રીતે કર્યો હતો તેની) નાખી હતી તેમાં બીજા બીજ કરતાં વધારે વિકાસ થયેલો જણાયો. એટલે આ પ્રયોગે દર્શાવ્યું કે અજિહોત્ર સાચી રીતે કરવામાં આવે છે ત્યારે જરૂર કંઈક થાય છે, પણ ગુણવત્તાના તફાવત વિશે હજુ કંઈ ખબર પડી નથી. રસાયણ શાસ્ત્ર મુજબ અજિહોત્ર ભસ્મોમાં સમયનો તફાવત હોવા છતાં ભસ્મમાં કોઈ ફરક નથી, પણ આઈ.આઈ.ટી. મદ્રાસમાં લોકોએ એક્સ-રે, સ્પેક્ટ્રોસ્કોપી કરી અને તે લોકોને જોવા મળ્યું કે આ બન્ને ભસ્મોમાં તફાવત છે. ડિઝીક્સ પ્રમાણે આ બન્ને પ્રકારની ભસ્મની ગુણવત્તામાં તફાવત છે.

પ્રશ્ન-3 શું હ્યુમન એનર્જી મીટર જુદાજુદા પ્રકારની ભસ્મોની ઊર્જા માપવા માટે વાપરી શકાય?

હા. હું ચોક્કસપણે માનું છું કે તે કરી શકાય અને તે રસપ્રદ હશે. અજિહોત્ર સમયસર અને સમય પર ન થાય તો તેનો ફરક આપણે સરળતાથી જાણી શકીશું. જોકે, આપણે આ એનર્જી મીટરો વસાવા પડશે.

પ્રશ્ન-4 શું અજિહોત્રની ભસ્મ કોઈ વાર ઓપરેશન થિયેટરના વાતાવરણને શુદ્ધ કરવા વાપરવામાં આવે છે? અમે ક્યાંક વાંચ્યું હતું કે આવો પ્રયોગ મદ્રાસની કોઈ હોસ્પિટલમાં કરવામાં આવ્યો હતો. તમારી પાસે આ વિશે કોઈ વિગતવાર માહિતી છે?

હા, મેં આ વિશે સાંભળ્યું છે પણ મારી પાસે આ બાબતની કોઈ માહિતી નથી. પરંતુ, ખરેખર જોઈએ તો કોઈ પણ હોસ્પિટલમાં શુદ્ધિકરણ, ભસ્મ દ્વારા કરવું જોઈએ. અજિહોત્રથી પેથોજનિક બેક્ટેરિયા, ઘણા પ્રમાણમાં ઓછા થઈ જાય છે અને તેથી વાતાવરણ સ્વાસ્થ્યપ્રદ અને સંવાદિતાભર્યું બને છે. અમેરિકામાં એક સંશોધન દ્વારા જાણવા મળ્યું છે કે, પ્રત્યેક દિવસે 250 લોકો હોસ્પિટલમાં જંતુઓનાં કારણે મૃત્યુ પામે છે. હમણાં આપણે રોજ ટીવીમાં મલેશિયન એરક્રાફ્ટના સમાચાર જોતા હતા. જે લોકો પેથોજનિક બેક્ટેરિયા દ્વારા મરે છે તે પણ વિમાનની દુર્ઘટના જેવું જ છે. એટલા માટે હોસ્પિટલોમાં ભસ્મ દ્વારા શુદ્ધિકરણ કરવું જોઈએ.

પ્રશ્ન-5 સ્ત્રીઓને માસિક ધર્મ વખતે અજિહોત્ર કરવાની મનાઈ છે, તમારા મતે તેનું શું કારણ હોઈ શકે? આ વિશે તમારી પાસે કોઈ વૈજ્ઞાનિક પુરાવાઓ છે જે દર્શાવી શકે છે કે માસિક ધર્મ વખતે જો અજિહોત્ર થાય તો ઊર્જામાં દૂષિતપણું જોવા મળે છે? માસિક ધર્મ પછી કેટલા દિવસે અજિહોત્ર શરૂ કરવો જોઈએ? અમારી જાણકારી મુજબ જર્મનીના કુડ અને ફાર્માશ્યુટિકલ સેક્ટરે સ્ત્રીઓને માસિક ધર્મના દિવસોમાં પ્રોડક્શન શોપ ફ્લોર (ઉત્પાદન કક્ષ)માં આવવાની મનાઈ કરી છે. તમારે આ વિશે કંઈ વધારે કહેવું છે?

આ બાબત અંગે અલગ-અલગ સ્તરનું જ્ઞાન છે. સર્વપ્રથમ આ વૈદિક જ્ઞાનમાં કહેવું છે, જ્યાંથી અજિહોત્રનો ઉદભવ થયો છે. તો પણ હું આને શક્યતા માનીને આધુનિક વિજ્ઞાન સાથે તપાસીને આ બાબતની ચકાસણી કરીશ. બીજું, આ બાબત પર થોડાં નિરીક્ષણો છે. અમુક આદિવાસી વિસ્તારોમાં લોકો સ્ત્રીઓ પાસેથી માંસ ખરીદતા નથી. તેઓ પુરુષો પાસેથી ખરીદતા હોય છે. (કારણ કે પુરુષોને માસિક-ધર્મ આવતો નથી) એ લોકોનું કહેવું છે કે, માંસ જો જેને માસિક ધર્મ ચાલતો હોય એવી સ્ત્રીઓ પાસેથી લીધું હોય તો તે વધારે સમય સુધી સારું ન રહે. વેદોમાં એવું પણ કહ્યું છે કે સ્ત્રીઓએ માસિક ધર્મના સમયે બગીચામાં ચાલવું નહીં, કારણ કે તે છોડને નુકસાન કરે છે. સ્ત્રીઓએ તે સમયે ઔદ્યમ્બરની પ્રદક્ષિણા પણ ન કરવી જોઈએ, કારણ કે તે ગર્ભાશયમાં વિપરીત અસર કરે છે. એટલે આવી ઘણી માન્યતાઓ, સિદ્ધાંતો છે પણ હજી આપણે તે વિશે વધારે સંશોધન કરવું જોઈએ. આ વિશે પ્રયોગ કરી શકાય અને તે વધારે મુશ્કેલ નથી.

પ્રશ્ન-6 અજિહોત્ર ભસ્મમાંથી બનતી દવા માટે શું એવો કોઈ ચોક્કસ સમય છે જે દરમિયાન ભસ્મની ગુણવત્તા સર્વશ્રેષ્ઠ હોય? શું સમય જતાં અજિહોત્ર ભસ્મની હિલીંગ કરવાની તાકાત ઓછી થઈ જાય છે?

અજિહોત્ર ભસ્મની હિલીંગ કરવાની ક્ષમતા ઘણા સમય સુધી રહે છે. આપણે તેનો પ્લાસ્ટિકની બેગમાં કે પછી તાંબા અને સોનાના વાસણ સિવાયની ધાતુ/મેટલના વાસણમાં સંગ્રહ ન કરવો જોઈએ. સોનું અને તાંબા બન્નેના ગુણ એક જેવા છે. આ બન્ને ધાતુ સરખી જ છે. બન્નેમાં હિલીંગ કરવાની ક્ષમતા છે. એટલે જો ભસ્મ તેમાં રાખવામાં આવે તો તે લાંબા સમય સુધી રહે છે.

પ્રશ્ન-7 સ્વર્ગીય શ્રી વસંત રાવજી પરાંજપે હંમેશાં અમને પોલીસ, લશ્કર અને રશિયન સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલા અજિહોત્રના પ્રયોગો વિશે કહેતા હતા. શું તમે આ પ્રયોગોમાં ભાગ લીધો હતો? અને શું અમને એ ગુપ્ત રીતે કરવામાં આવેલા પ્રયોગો વિશે વધારે માહિતી મળી શકે? શું અમને આ પ્રયોગો વિશે અને તેનાં પરિણામો વિશે વધારે માહિતી મળી શકે જો તમારી પાસે હોય તો?

હા, મેં જ્યારે મેં શ્રી વસંત પરાંજપે સાથે મુસાફરી કરી હતી ત્યારે મેં આ પ્રયોગોમાં ભાગ લીધો હતો. શરૂઆતમાં અમને પરિણામો ન મળ્યાં. પાછળથી રશિયાના અમુક વિજ્ઞાનીઓએ ગોબરની અસર રેડીયેશન પર થાય છે તે વિશે સાંભળ્યું. તેમણે ભારતમાં આવીને આ વિશે વધારે જાણકારી મેળવી. તેઓ સ્પેસ શટલમાં જતા અવકાશયાત્રીને સુરક્ષિત કરવા કવચ શોધતા હતા. બીજા એક વિજ્ઞાનીએ અજિહોત્રની પાણી પર શું અસર થાય છે તે વિશે સંશોધન કર્યું. તેમણે જોયું કે પાણીની શારીરિક ગુણવત્તા વધી ગઈ. જેમ કે, ચુંબકીય પ્રમાણ વધી ગયું, જે સાડું લક્ષણ હતું. હમણાં જ અમે પુનામાં રહેલા એક વિજ્ઞાની સાથે ચર્ચા કરી હતી. અમે પુરાવા સાથે આ સત્યને કહી શક્યા કે હોમા વાતાવરણમાં છોડ પોષણ તત્વો (ન્યુટ્રીયન્ટ્સ)ને સારી રીતે ગ્રહણ કરી શકે છે, કારણ કે અજિહોત્ર તેની ક્ષમતાને વધારે છે.

એક કથા ધનાઢ્ય

પિતા અને પુત્રની

એક ખૂબ જ ધનાઢ્ય માણસ તેના પુત્રને એક ગામડામાં લઈ ગયો જેથી તેને ગરીબી શું છે તે ખબર પડે. આ યાત્રાથી પાછા આવીને તેણે તેના પુત્રને ગરીબી વિશે પૂછ્યું. પુત્રએ જવાબ આપ્યો:

આપણી પાસે એક ફૂતરો છે..તેમની પાસે ચાર હતાં. આપણી પાસે નાનો પુલ છે...તેમની પાસે લાંબી નદી. આપણે લેમ્પ (દીવા) લગાવ્યા છે.તેમની પાસે તારા છે. આપણી પાસે જમીનનો નાનો ટુકડો છે....તેમની પાસે મોટાં ખેતરો છે.

આપણે અનાજ ખરીદીએ છીએ...તેઓ જાતે ઉગાડીને તાજું ખાય છે.

આપણે કોમ્પ્યુટર સાથે રમવું પડે છે.તેમની પાસે રમવા માટે સાચાં મિત્રો છે.

આપણી પાસે પૈસા છે, જેનાથી આપણને આનંદ મળવો જોઈએ....તેમની પાસે આનંદ છે, એટલે તેમને પૈસાની જરૂર નથી.

તેમના પિતાને બાળકો માટે સમય છે...અમારા પિતાને નથી.

આ સાંભળીને બાળકોના પિતા નિઃશબ્દ થઈ ગયા. બાળકે કહ્યું, “ધન્યવાદ પિતાજી, તમે મને બતાવ્યું કે આપણે કેટલા ગરીબ છીએ.”

આ લખીએ છીએ ત્યારે અમે બાળકોની બીજી ઉનાળા શિબિરના સમયગાળામાં છીએ. પહેલી શિબિરનાં બાળકો પોતાના ઘરે પહોંચી ગયાં છે અને તેઓ યાદગાર પળોને માણે છે, જે તેમણે 10થી 19 મે દરમિયાનની શિબિરમાં અનુભવી હતી. પહેલી શિબિરમાં 32 બાળકો હતા. તેઓ દિલ્લી, ગોવા, કોલ્હાપુર, રત્નાગિરી, મુંબઈ, પુના, થાને, નાસિક, સતારા વગેરેથી આવ્યા હતા. વિવિધ જગ્યાએથી આવેલા વિદ્યાર્થીઓએ મિશ્ર સંસ્કૃતિની ફોરમ ઉમેરી. આ શિબિરને આ વખતે ડેક્કન કોલેજનો ટેકો હતો. તે આર્કિયોલોજીમાં વિશ્વ વિખ્યાત સંસ્થા છે અને ભારતની સૌથી જૂની સંસ્થાઓમાંની એક છે.

ડેક્કન કોલેજના વહીવટદારોએ અમારી સાથે મળીને તેમની નિપુણતા, અનુભવ, પુરાતત્વ સંસ્કૃતિનું જ્ઞાન અને તેનાં વિવિધ પાસાંઓ વિશે સમજ આપી.તેમણે લુપ્ત થઈ ગયેલા પશુની જાતિ અને તેની ફોસિલ્સ (પથ્થરમાં

છાપ), પૌરાણિક લિપિઓ જેવી કે મોડી અને બ્રાહ્મી, પુરાતત્વ ચિત્રકલા, માટીના ઘડા બનાવવાની પૌરાણિક કલા, બીબાં અને રમકડાં બનાવવાની પૌરાણિક કલા, વિવિધ દશક-શતાબ્દીમાં મળી આવતા વિવિધ પ્રકારના પથ્થરોની સમજ, પુરાતત્વ, વસ્તુઓની ખોજની પ્રક્રિયા વિશે જ્ઞાન પ્રદાન કર્યું. આનાથી શિબિરમાં એક નવું પાસું ઉમેરાયું હતું, કારણ કે બાળકોને આ વિશે કદી કોઈ જ્ઞાન મળ્યું ન હતું. આ જ્ઞાન પ્રત્યેક ક્ષેત્રના નિષ્ણાતે આપ્યું હતું, જેમની હાજરીથી આ શિબિર ફળદાયી નીવડી હતી. ઉપરાંત, બાળકોને રેફિક અને દિવ્ય હિલીંગના તત્વ વિશે જ્ઞાન આપવામાં આવ્યું હતું. ચિત્રકલા, લેન્ડસ્કેઈપ, પેપર ક્રાફ્ટ, પ્રાચીન જ્ઞાન, બધી વિધિઓ પાછળનાં સાચાં વૈજ્ઞાનિક કારણો, મૂળભૂત પાંચ તત્વોનું જ્ઞાન, વૈદિક અને પૌરાણિક વિજ્ઞાન અને તેના કનાદ, ભારદ્વાજ વગેરે જેવા ઋષિઓ. મનુષ્ય જાતિ માટે તેમનું પ્રદાન, બગીચો વાવવો અને તેની સંભાળ રાખવાની કલા, કરાટે જેવી માર્શલ આર્ટ, ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય નૃત્યો, ગ્રહ નક્ષત્રનું જ્ઞાન ઉપરાંત, ગ્રામીણ રમતો, આધ્યાત્મિક

રમતો, ટ્રેકીંગ વગેરેનો સમાવેશ થયો હતો. આ શિબિરનો મુખ્ય વિષય હતો પ્રાચીન ભારતીય ઋષિમુનિઓ. તેથી પાંચ જ્ઞાન-કુટીરો બનાવવામાં આવી હતી. પ્રત્યેકને એક વંદનીય ઋષિ જેવા કે મહર્ષિ કણાદ, મહર્ષિ ભારદ્વાજ, મહર્ષિ ભાસ્કરાચાર્ય, મહર્ષિ સુશ્રુત અને મહર્ષિ આર્યભટ્ટનાં નામ આપવામાં આવ્યાં હતાં. પ્રત્યેક ગ્રુપના શિક્ષક અનુભવી અને કાબેલ રેફિક માસ્ટર હતા. શિબિરની પ્રત્યેક ક્રિયા મુખ્ય વિષયને ધ્યાનમાં રાખીને કરવામાં આવી હતી. શિબિરનો અંત વિવિધ કલાઓના પ્રદર્શન અને વૈજ્ઞાનિક પ્રયોગો દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો. આખો આશ્રમ યુવા-ચેતનાથી ગુંજી ઉઠ્યો હતો. તેને પ્રાચીન ઋષિઓના આશીર્વાદ પ્રાપ્ત થયા હતા. આ વિવિધ યુગોનો સંયોગ હતો.

આશ્રમજ્ઞાન

સેવામાં તમારો અહમ્ નષ્ટ થાય છે તેથી તમે જીવંત બની જાઓ છો.....

સેવા એવો શબ્દ છે જેનું અંગ્રેજી ભાષામાં કે વિશ્વની અન્ય કોઈ ભાષામાં યોગ્ય ભાષાંતર થઈ જ ન શકે. ફરજ-જવાબદારી જેવા ઘણા શબ્દો સેવા શબ્દની નજીક ગણી શકાય, છતાં તે શબ્દમાં રહેલી ઘણી બાબતો સમજાવી શકાતી નથી અને તેથી તેનો મર્મ સમજાવી શકાતો નથી. એક દિવસ આશ્રમમાં ગુરુજીએ આ શબ્દો વચ્ચે રહેલો ભેદ સુંદર રીતે સમજાવ્યો હતો. સેવા શબ્દના પાયામાં શરણાગતિ છે. જ્યાં સુધી વ્યક્તિનો અહંકાર મરતો નથી ત્યાં સુધી તે સેવા કરી શકતો નથી. પોતાની ઈચ્છાઓને ભૂલીને કશી અપેક્ષા વિના કરવામાં આવે તે સેવા. ફરજ અને જવાબદારી જેવા શબ્દો સમજવા સરળ છે. સેવા કરવા કરતાં તે શબ્દો નિભાવવા સરળ છે. જો તમારામાં લેશમાત્ર પણ અહંકાર હોય તો તમે સેવાના અનુભવથી વંચિત થઈ જાઓ છો. તે નિઃસ્વાર્થ હોવી જોઈએ. સેવા કરતી વખતે વ્યક્તિએ ખૂબ જ શરણાગતિમાં રહેવું તેમ જ અહંકાર રહિત થવું જોઈએ, જેથી કરીને તે ગમે તેવા અપમાનને પચાવી શકે. જ્યારે અહંકાર જ રહેતો નથી તો કોણ અપમાનિત થાય છે? તેના જખમ ક્યાં થશે? મોટેભાગે આપણે ફરજને સેવા માનતા હોઈએ છીએ. ફરજને પણ પોતાની માંગ હોય છે તે સેવા જેટલી પડકારજનક નથી. ફરજ બજાવતી વખતે વ્યક્તિમાં અહંકારનું અસ્તિત્વ ટકી શકે છે. જ્યારે ફરજ બજાવવાની વાત આવે છે ત્યારે ત્યાં કડ્ડણ પણ છે. હરિફાઈ પણ છે અને તેના ચોક્કસ માપદંડ પણ છે, પરંતુ સેવામાં આવું કશું જ નથી. સેવાના સ્વાંગમાં જે ફરજ બજાવતા હોય છે તેઓ તેમનું વ્યક્તિત્વ તેમ જ અહંકાર ભૂલી શકતા નથી. ત્યાંથી જ અલગ-અલગ પદની શરૂઆત થાય છે અને ત્યાંથી જ સત્તાનો ખ્યાલ શરૂ થાય છે. તેથી જ મતભેદ સર્જાય છે. ત્યાંથી જ હૃદય ઘવાય છે અને મન જખમી બને છે. જેને માટે તમે ફરજ બજાવતા હો તે બનવાનો ઉદ્દેશ હંમેશાં તે ફરજમાં ધૂપાયેલો રહે છે. સેવામાં તમે તે જ બની જાવ છો! તેથી કંઈ મહત્ત્વાકાંક્ષા, કે સત્તા મેળવવાની લાલસા કે પદાનુક્રમ રહેતા નથી. આમ, સેવા એ ફરજ કે જવાબદારી કરતાં મહાન શબ્દ છે. ફરજમાં તમારો અહંકાર જીવંત રહે છે અને સેવામાં તમે એટલે કે તમારો અહંકાર મૃત્યુ પામે છે અને તેથી જ તમે જીવંત બની જાવ છો.....

Programmes Schedule for June 2014

Dates	Reiki Teacher	Location/Centre	Degree
7th & 8th June	Seemaben	Madgaon Goa	2nd
7th & 8th June	Vishal/Krupa	Madgaon Goa	1st
7th & 8th June	Rakesh	Mumbai	1st
14th & 15th June	Bhartiben	Ahmedabad	1st
14th & 15th June	Rakesh	Bengaluru	1st
14th & 15th June	Vishal	New Delhi	1st
14th & 15th June	Krupa	Nashik	1st
14th & 15th June	Seemaben	Rajkot	1st
14th & 15th June	Kalpita	Thane	1st
21st & 22nd June	Sangeeta	Baroda	1st
21st & 22nd June	Seemaben	Bharuch	1st
21st & 22nd June	Ajit Sir	Devrukh	2nd
21st & 22nd June	Kalpita	Devrukh	1st
21st & 22nd June	Krupa	Kota	1st
28th & 29th June	Vishal/Kalpita	Pune	1st

Other Forthcoming Events:

Guru Purnima Utsav :
12th July 2014 at Devrukh Ashram

Send your feedback about this issue of RVN
on ashtel86@gmail.com